

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Кафедра лісового господарства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

_____ С.А. Адаменко

“ ____ ” _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛІСОМИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Рівень вищої освіти: *перший (бакалаврський)*

Спеціальність: *205 «Лісове господарство»*

Факультет: *лісового і садово-паркового господарства*

Робоча програма навчальної дисципліни «Лісомисливське господарство» для здобувачів вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство». – Умань: Уманський НУС, 2020. – 20 с.

Розробник: Іващенко Ірина Євгеніївна, к. с.-г. н., доцент кафедри лісового господарства

_____ І.Є. Іващенко
(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри лісового господарства
Протокол від «31» серпня 2020 року № 1.

Завідувач кафедри
лісового господарства _____ В.П. Шлапак
(підпис)

«31» серпня 2020 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства.

Протокол від «31» серпня 2020 року № 1.

Голова науково-методичної комісії _____ М.В. Шемякін
(підпис)

«31» серпня 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 20 "Аграрні науки та продовольство"	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: 205 "Лісове господарство"	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		8-й	8-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	24 год.	6 год.
		Практичні	
		26 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		70 год.	110 год.
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання 42 % - 58 %

для заочної форми навчання 8 % - 92 %

2. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Лісомисливське господарство» є надання студентам комплексу теоретичних та практичних знань з основних напрямків мисливствознавства, що забезпечують наукові засади ведення мисливського господарства. Дана дисципліна формує у студентів цілісну уяву про функціонування мисливського господарства з усіма його складними і динамічними соціально-економічними і біологічними процесами, що відбуваються в ньому у зв'язку з його розвитком, організацією, реорганізаціями, веденням і керуванням. Студенти знайомляться з такими загальнонауковими категоріями, як взаємозв'язок між структурою та функцією (формами та змістом), частинами і цілістю, зміною якісного стану об'єкта в часі та просторі, причинністю змін тощо.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Лісомисливське господарство» є надання студентам комплексу знань щодо ресурсів мисливського господарства — мисливських угідь, мисливських тварин, трудових, фінансових, матеріальних і нематеріальних активів, а також формування вмінь, навичок та професійних компетенцій щодо сучасних методів та методик досліджень в мисливствознавстві.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати: основні положення та термінологію мисливствознавства; методи мисливствознавства, до яких відносяться як загальні для економічних та біологічних наук прийоми досліджень, так і особливі, характерні тільки для мисливствознавства; видові особливості, біологію та динаміку чисельності мисливських звірів і птахів, методи їх обліку, особливості організації мисливського господарства, способи охорони, збагачення і раціонального використання мисливської фауни, технологію мисливства, мисливське товарознавство тощо.

вміти: вирішувати практичні питання організації мисливського господарства; організовувати облік мисливських тварин; визначати показники оптимальної чисельності популяції мисливських тварин; впевнено визначати видову приналежність мисливських звірів та птахів; безпомилково розпізнавати біотопи конкретного виду мисливських звірів та птахів; визначати способи та організовувати роботу з охорони, підтримання чисельності і раціонального використання ресурсів мисливських тварин; здійснювати боротьбу з браконьєрством; організовувати сучасне полювання; готувати й розробляти пропозиції з покращення використання мисливських угідь в господарстві; забезпечувати виконання планів з проведення біотехнічних і мисливсько-господарчих заходів; користуватися отриманими знаннями та навичками у своїй практичній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти **таких результатів навчання (компетентностей)**, які характеризуються:

- знанням і розумінням предметної області та розумінням професії;
- здатністю застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатністю вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

- прагненням до збереження навколишнього середовища;
- здатністю застосовувати знання, уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства;
- здатністю проводити лісівничі вимірювання та дослідження;
- здатністю використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання;
- здатністю вирішувати поставлені завдання та сприяти веденню мисливського господарства в лісовому фонді;
- здатністю планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого на екологічних засадах використання лісових ресурсів.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Лісомисливське господарство» є складовою обов'язкової частини навчального плану. Ця дисципліна спрямована на опанування студентами знань та формування компетентностей необхідних для формування професійно-гармотного фахівця щодо збалансованого природокористування.

Програма курсу тісно пов'язана з дисциплінами циклів гуманітарної та соціально-економічної і професійно-практичної підготовки, а саме: "Біологія лісових птахів і звірів", "Соціальне лісівництво", "Геоінформаційні системи у лісовому господарстві", "Економіка лісового і садово-паркового господарства", "Природно-заповідна справа", "Організація лісогосподарського виробництва".

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. МИСЛИВСТВОЗНАВСТВО ЯК НАУКА. СУЧАСНИЙ СТАН

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 МИСЛИВСТВОЗНАВСТВО ЯК НАУКА

Тема 1. Історія та розвиток мисливствознавства

Предмет і завдання дисципліни, основні терміни і поняття. Виникнення та історія мисливства. Виникнення і формування мисливствознавства, як науки. Національні традиції мисливства в Україні. Мисливська етика.

Тема 2. Біологічні, екологічні та етологічні особливості основних представників мисливської фауни

Біологічні, екологічні та етологічні особливості ратичних тварин. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Зайцеподібні. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Гризуни. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Хижі. Шляхи і методи охорони мисливських тварин.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 МИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ

Тема 3. Мисливське господарство України

Сучасний стан мисливського господарства України. Організація, структура та управління мисливським господарством в Україні та світі. Новітній досвід ведення мисливського господарства. Державний мисливський фонд України.

Тема 4. Законодавство щодо ведення мисливського господарства

Закон України «Про тваринний світ» (2002). Закон «Про мисливське господарство та полювання» (2000). Компетенція державних та громадських організацій у сфері мисливського господарства.

МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ МИСЛИВСЬКОГО УПОРЯДКУВАННЯ. ПІДХОДИ І ПРИНЦИПИ ВЕДЕННЯ МИСЛИВСЬКОГО УПОРЯДКУВАННЯ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3 ОСНОВИ МИСЛИВСЬКОГО УПОРЯДКУВАННЯ

Тема 5. Інвентаризація мисливських угідь. Облік чисельності мисливських тварин. Методика і методологія

Класифікація і оцінка якості мисливських угідь. Облік чисельності мисливських тварин. Зимові обліки: на місцях підгодівлі та скупчень тварин.

Картування слідів. Маршрутний облік звірів. Облік за екскрементами. Анкетно-опитові методи обліку. Літньо-осінній облік пернатої дичини на маршрутних смугах. Облік водоплавних птахів. Особливості обліку диких ратичних та хутрових звірів. Прогнозування чисельності мисливських тварин. Охорона і відтворення мисливських тварин. Статистична звітність (форма 2-тп Мисливство). Основи управління популяціями мисливських тварин. Визначення вікової та статеві структури популяцій мисливських тварин.

Тема 6. *Регулювання чисельності диких тварин. Відстріл тварин та його норми*

Основи сталого управління популяціями мисливських тварин. Оптимальна вікова та статева структура популяції ратичних тварин. Селекційний відстріл. Селекційна робота у мисливському господарстві. Обмеження діяльності хижаків. Інвентаризація і оцінка мисливських угідь.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4 ПІДХОДИ І ПРИНЦИПИ ВЕДЕННЯ МИСЛИВСЬКОГО УПОРЯДКУВАННЯ

Тема 7. *Вплив різних факторів на популяції мисливських тварин. Кормова ємність. Лісомисливське районування мисливських угідь України.*

Методи покращення захисних властивостей лісових та інших угідь. Ремізи та кормові поля. Кормова база мисливського господарства та її регулювання. Основні групи та склад кормів. Заготівля та зберігання кормів. Підгодівля мисливських тварин. Класифікація мисливських угідь. Таксономічні одиниці класифікації мисливських угідь: тип, клас, категорія. Кормові та захисні властивості мисливських угідь. Лісові мисливські угіддя. Водно-болотяні мисливські угіддя. Відкриті мисливські угіддя. Методи упорядкування мисливських угідь.

Тема 8. *Бонітування мисливських угідь. Методи бонітування. Якість угідь та її значення*

Розрахунок ємності мисливських угідь. Впорядкування та інвентаризація мисливських угідь. Інвентаризація мисливських угідь. Організація території мисливського господарства. Типологія і бонітування мисливських угідь. Користувачі мисливських угідь. Кормові і захисні властивості мисливських угідь у розрізі типів і класів бонітету. Порядок надання у користування мисливських угідь. Терміни користування і площа мисливських угідь, що надаються користувачам. Договори і умови ведення мисливського господарства. Плата за користування мисливськими угіддями. Права та обов'язки користувачів мисливських угідь.

МОДУЛЬ 3. БІОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ В МИСЛИВСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ. МИСЛИВСТВО ТА ПОЛЮВАННЯ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 5

БІОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ В МИСЛИВСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Тема 9. Біотехнічні заходи, спрямовані на поліпшення умов існування мисливських тварин і птахів

Предмет і завдання біотехнії. Класифікація біотехнічних заходів. Біотехнічні заходи в мисливському господарстві: створення порхалищ, гальковиськ, солонців; поліпшення гніздових умов для водоплавної дичини; спеціальна посадка захисних рослин для укриття тварин (ремізи); створення кормових полів. Розрахунок середнього класу бонітету мисливського угіддя. Проект біотехнічних заходів. Комплексні заходи, спрямовані на відтворення, у тому числі штучне, мисливських тварин, збереження і поліпшення середовища їх перебування. Відтворювальні ділянки.

Тема 10. Боротьба зі шкідливими тваринами і хижаками

Селекційний відстріл. Селекційна робота у мисливському господарстві. Обмеження діяльності хижаків. Ветеринарно-профілактичні заходи у мисливських угіддях. Розрахунок річного приросту мисливських тварин. Норми добування мисливських тварин. Визначення пропускнув спроможності мисливського господарства. Інвентаризація і оцінка мисливських угідь. Боротьба із захворюваннями мисливських тварин.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 6

МИСЛИВСТВО ТА ПОЛЮВАННЯ

Тема 11. Різновиди, способи та строки полювання. Раціональне використання мисливських ресурсів. Заборона щодо здійснення полювання та охорона мисливських ресурсів

Державний контроль у галузі мисливського господарства та полювання. Громадські організації мисливців. Громадський контроль за полюванням. Право на полювання. Полювання з використанням вогнепальної мисливської зброї. Дії, що прирівнюються до полювання. Умови організації та здійснення полювання іноземцями. Документи на право полювання. Способи полювання: індивідуальне полювання; колективне полювання; колективне полювання з нагоничами (облавне полювання). Ліміти використання мисливських тварин. Дозволи на добування мисливських тварин. Терміни полювання. Заборони щодо здійснення полювання. Техніка безпеки на полюванні.

Охоронний статус представників мисливської фауни. Законодавчі акти по охороні тваринного світу; терміни полювання; охорона рідкісних видів тварин; обмеження розмірів добування мисливських тварин; заборона хижацьких способів добування мисливських тварин; боротьба з браконьєрством. Патрулювання угідь. Техніка егерської безпеки.

Тема 12. Мисливське спорядження, мисливські трофеї, мисливське собаківництво

Історія розвитку вогнепальної мисливської зброї. Класифікація сучасної мисливської зброї. Мисливські рушниці та гвинтівки: одно- й двоствольні, одно- й багатозарядні; малого, середнього і великого калібру. Рушниці з не відкидними і відкидними стволами. Екіпірування мисливця. Порядок придбання і зберігання мисливської зброї та боєприпасів. Техніка добування мисливських тварин. Техніка безпеки при зберіганні, транспортування і використанні мисливської зброї та самолетів. Порядок реєстрації мисливських трофеїв і оформлення трофейного листа. Експертиза мисливських трофеїв.

Історія розвитку мисливського собаківництва. Породи мисливських собак, особливості екстер'єру, темпераменту та спеціалізація. Підготовка до полювання та використання собак мисливських порід. Порядок дресирування, польових випробувань і змагання мисливських собак. Використання на полюванні собак мисливських порід.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
МОДУЛЬ 1. МИСЛИВСТВОЗНАВСТВО ЯК НАУКА. СУЧАСНИЙ СТАН												
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. МИСЛИВСТВОЗНАВСТВО ЯК НАУКА												
Тема 1. <i>Історія та розвиток мисливствознавства</i>	4	2	–	–	–	2	6	–	–	–	–	6
Тема 2. <i>Біологічні, екологічні та етологічні особливості основних представників мисливської фауни</i>	10	2	4	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Разом за змістовим модулем 1	14	4	4	–	–	6	14	–	–	–	–	14
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. МИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ												
Тема 3. <i>Мисливське господарство України</i>	6	2	–	–	–	4	8	2	–	–	–	6
Тема 4. <i>Законодавство щодо ведення мисливського господарства</i>	10	2	2	–	–	6	10	–	–	–	–	10
Разом за змістовим модулем 2	16	4	2	–	–	10	18	2	–	–	–	16
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ 1	30	8	6	–	–	16	32	2	–	–	–	30
МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ МИСЛИВСЬКОГО УПОРЯДКУВАННЯ. ПІДХОДИ І ПРИНЦИПИ ВЕДЕННЯ МИСЛИВСЬКОГО УПОРЯДКУВАННЯ												
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. ОСНОВИ МИСЛИВСЬКОГО УПОРЯДКУВАННЯ												
Тема 5. <i>Інвентаризація мисливських угідь. Облік чисельності мисливських тварин. Методика і методологія</i>	12	2	2	–	–	8	10	2	2	–	–	6
Тема 6. <i>Регулювання чисельності диких тварин. Відстріл тварин та його норми</i>	10	2	2	–	–	6	6	–	–	–	–	6
Разом за змістовим модулем 3	22	4	4	–	–	14	22	2	2	–	–	18

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4. ПІДХОДИ І ПРИНЦИПИ ВЕДЕННЯ МИСЛИВСЬКОГО УПОРЯДКУВАННЯ												
Тема 8. Вплив різних факторів на популяції мисливських тварин. Кормова ємність. Лісомисливське районування мисливських угідь України.	12	2	2	–	–	8	6	–	–	–	–	6
Тема 9. Бонітування мисливських угідь. Методи бонітування. Якість угідь та її значення	14	4	4	–	–	6	8	–	–	–	–	8
Разом за змістовим модулем 4	26	6	6	–	–	14	14	–	–	–	–	14
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ 2	48	8	12	–	–	28	36	2	2	–	–	32
МОДУЛЬ 3. БІОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ В МИСЛИВСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ. МИСЛИВСТВО ТА ПОЛЮВАННЯ												
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 5. БІОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ В МИСЛИВСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ												
Тема 10. Біотехнічні заходи, спрямовані на поліпшення умов існування мисливських тварин і птахів	14	2	4	–	–	8	10	–	2	–	–	8
Тема 12. Боротьба зі шкідливими тваринами і хижаками	8	2	–	–	–	6	6	–	–	–	–	6
Разом за змістовим модулем 5	22	4	4	–	–	14	24	–	2	–	–	22
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 6. МИСЛИВСТВО ТА ПОЛЮВАННЯ												
Тема 11. Різновиди, способи та строки полювання. Раціональне використання мисливських ресурсів. Заборона здійснення полювання та охорона мисливських ресурсів	10	2	2	–	–	6	10	2	–	–	–	8
Тема 12. Мисливське спорядження, мисливські трофеї, мисливське собаківництво	10	2	2	–	–	6	8	–	–	–	–	8
Разом за змістовим модулем 6	20	4	4	–	–	12	28	2	–	–	–	26
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ 3	42	8	8	–	–	26	52	2	2	–	–	48
Усього годин	120	24	26	–	–	70	120	6	4	–	–	110

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Основні представниками мисливської пернатої дичини, яка поширена на території України.	4	
2	Основні представники мисливських звірів, які поширені на території України.	2	
3	Закон України «Про мисливське господарство та полювання	2	
4	Облік чисельності мисливських звірів	2	
5	Облік чисельності пернатої дичини	2	
6	Мисливська біотехнія. Класифікаціями біотехнічних заходів у різних лісомисливських областях.	2	2
7	Порядок проведення упорядкування мисливських угідь. Бонітування мисливських угідь.	2	
8	Основні типи біотехнічних споруд в лісомисливському господарстві та вимоги до місць їх створення. Проектування біокомплексу.	2	2
9	Регламентація біотехнічних заходів.	2	
10	Визначення запасів кормів для утримання мисливських звірів та птахів.	2	
11	Визначення оптимальної чисельності, річний приріст поголів'я. Періоди гону та народження потомства.	2	
12	Дозволені строки полювання на мисливських звірів та птахів. Норми добування	2	
Всього		26	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Новітні технології ведення мисливського господарства	4	8
2	Мисливські ресурси України і світу	6	10
3	Організаційні основи обліку мисливських тварин	4	10
4	Предмет і завдання біотехнії	4	6
5	Кормова база мисливського господарства та її регулювання	4	6
6	Типи біотехнічних споруд і їх розташування в угіддях	6	8
7	Селекційний відстріл. Селекційна робота у	4	6

	мисливському господарстві		
8	Методи упорядкування мисливських угідь	4	8
9	Класифікація сучасної мисливської зброї	4	6
10	Екіпіровка та спорядження мисливця	4	6
11	Види та способи полювання, дозволені в Україні	6	8
12	Техніка безпеки на полюванні	4	6
13	Організація вольєрних господарств, дичино-розплідних ферм	6	8
14	Право на полювання, правила і термін полювання	6	8
15	Браконьєрство, його соціальна природа та попередження	4	6
Всього		70	110

Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Історія і розвиток мисливства.
2. Національні традиції мисливства.
3. Новітні технології ведення мисливського господарства.
4. Мисливська етика та ритуали.
5. Структура мисливської галузі України.
6. Мисливське господарство у країнах світу.
7. Міжнародна співпраця у галузі мисливства.
8. Кормові і захисні властивості мисливських угідь.
9. Класифікація і оцінка якості мисливських угідь.
10. Мисливські ресурси України і світу.
11. Біологічні, екологічні та етологічні особливості ратичних тварин.
12. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Зайцеподібні.
13. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Гризуни.
14. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Хижі.
15. Шляхи і методи охорони мисливських тварин.
16. Організаційні основи обліку мисливських тварин.
17. Облік чисельності ратичних тварин на підгодівельних майданчиках, пробних площадках, маршрутах, на “реву”, за слідами життєдіяльності.
18. Облік куроподібних птахів на токовищах і маршрутах.
19. Облік водно-болотних птахів.
20. Показники оптимальної чисельності та щільності мисливських тварин, їх розрахунок.
21. Предмет і завдання біотехнії.
22. Методи покращення захисних властивостей лісових та інших угідь
23. Ремізи та кормові поля.
24. Кормова база мисливського господарства та її регулювання.
25. Основні групи та склад кормів.

26. Заготівля та зберігання кормів.
27. Підгодівля мисливських тварин.
28. Типи біотехнічних споруд і їх розташування в угіддях.
29. Вікова та статева структура популяцій мисливських тварин.
30. Основи сталого управління популяціями мисливських тварин.
31. Оптимальна вікова та статева структура популяції ратичних тварин.
32. Селекційний відстріл. Селекційна робота у мисливському господарстві.
33. Обмеження діяльності хижаків.
34. Мисливське районування.
35. Ветеринарно-профілактичні заходи у мисливських угіддях.
36. Методи упорядкування мисливських угідь.
37. Розрахунок середнього класу бонітету мисливського угіддя.
38. Визначення запасів природних кормів.
39. Проект біотехнічних заходів.
40. Розрахунок ємкості мисливських угідь.
41. Розрахунок річного приросту мисливських тварин.
42. Норми добування мисливських тварин.
43. Визначення пропускної спроможності мисливського господарства.
44. Інвентаризація і оцінка мисливських угідь.
45. Класифікація сучасної мисливської зброї.
46. Рушниці з відкидними стволами, їх класифікація та будова.
47. Рушниці з невідкидними стволами, їх класифікація та будова
48. Мисливські боеприпаси.
49. Приладдя до мисливської зброї.
50. Зберігання та догляд за рушницею.
51. Екіпіровка та спорядження мисливця.
52. Основні породи мисливських собак. Класифікація, характеристики.
53. Організація індивідуального полювання.
54. Організація групового полювання.
55. Полювання на норних звірів.
56. Нагінне полювання.
57. Полювання на куроподібних птахів.
58. Полювання на водоплавних птахів.
59. Види та способи полювання, дозволені в Україні.
60. Техніка безпеки на полюванні.
61. Техніка єгерської безпеки.
62. Мисливські трофеї. Трофейне значення мисливських звірів і птахів.
63. Організація вольєрних господарств, дичинорозплідних ферм.
64. Акліматизація і реакліматизація тварин.
65. Нормативно-правові основи ведення мисливського господарства.
66. Нормативно-правова база охорони мисливських тварин.
67. Патрулювання мисливських угідь, боротьба з браконьєрством.
68. Заборонені способи і засоби добування диких тварин.
69. Порядок надання мисливських угідь у користування.
70. Право на полювання, правила і термін полювання.

71. Браконьєрство, його соціальна природа та попередження.

7. Методи навчання

Пояснювальний-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладення, евристичний метод, дослідницький метод.

Метод проблемного викладення - перш ніж викладати матеріал, ставиться проблема, формулюється пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показується спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Пояснювальний-ілюстративний метод - студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.

Репродуктивний метод - застосування вивченого на основі методики виконання типового завдання, тобто діяльність студента є алгоритмічною і відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних ситуаціях.

Евристичний метод - організація активного пошуку розв'язання висунутих пізнавальних завдань або під керівництвом викладача, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює викладач або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками.

Дослідницький метод - після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

8. Методи контролю

Система оцінювання студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачає аудиторні заняття (лекційні та практичні) та виконання самостійної роботи.

Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Поточний контроль здійснюється впродовж семестру під час проведення практичних занять та виконання самостійних завдань шляхом письмового або усного опитування.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється в результаті проведення семестрового екзамену (відповідно до графіку навчального процесу), завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності використання накопичених

знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Підсумкова оцінка охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Максимальний бал поточного контролю за семестр складає 70, підсумкового - 30.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи	Поточний контроль									Підсумковий контроль	Загальна сума балів
	Модуль 1			Модуль 2			Модуль 3				
	ЗМ 1	ЗМ 2	МК 1	ЗМ 3	ЗМ 4	МК 2	ЗМ 5	ЗМ 6	МК 3		
Практичні заняття	2	4	12	6	4	12	4	2	12	30	100
Самостійна робота	2	2		2	2		2	2			
Кількість балів за модуль	22			26			22				
Разом	70										

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, РГР, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни (до 100 балів) одержаний рейтинг атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи (до 70 балів).

10. Методичне забезпечення

Конспекти лекцій, методичні розробки до проведення практичних занять, навчальні посібники, нормативні документи, ілюстративні матеріали.

11. Рекомендована література

Нормативно-правова

1. Закон України «Про мисливське господарство та полювання» // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 18. Ст. 132 від 20.02.2000 р.

2. Закон України «Про тваринний світ» // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 14, ст. 97

Основна

1. Бондаренко В.Д. Біотехнія: Навч. посібник. — Ч. 1 / В.Д.Бондаренко. — Львів: ІЗМН, 1998. — 203 с.

2. Бондаренко В.Д. Біотехнія: Навч. посібник. — Ч. 2/ В.Д. Бондаренко. — Львів: ІЗМН, 2001. — 203 с.

3. Бондаренко В.Д. Мисливськогосподарське законодавство України. Посібник. / [В.Д. Бондаренко, В.Р. Бурмас, А.М. Дейнека, В.П. Ходзінський, П.Б. Хоєцький] — Львів: Вид-во “Сполом”, 2005. — 336 с.

4. Данилкин А.А. Биологические основы охотничьего трофейного дела. / А.А. Данилкин — М.: Т-во научных изданий КМК, 2010. — 150 с.

5. Данилкин А.А. Оленьи (Cervidae). / А.А. Данилкин — М.: ГЕОС, 1999. — 552 с.

6. Данилов Д.Н. Основы охотустройства / [Д.Н. Данилов, Я.С. Русанов, А.С. Риковский и др.] — М.: Лесн. пром-сть, 1996. — 330 с.

7. Дёжкин В.В. Охота и охотничье хозяйство мира: Справочное пособие. / В.В. Дёжкин — М.: Лесн. пром-сть, 1983. — 368 с.

8. Дементьев В.И. Основы охотоведения. / В.И. Дементьев — М.: Лесн. пром-сть, 1971. — 230 с.

9. Ковязин В.Ф. Основы лесного хозяйства и таксация леса: учебное пособие. / [В.Ф. Ковязин, А.С. Аникин, Н.В. Беляева, А.Н. Мартынов, Е.С. Мельников, В.Н. Минаев] — Изд. 2-е, стер. — СПб: Лань, 2010. — 380 с.

10. Колосов А.М. Биология промысловых зверей СССР. / А.М. Колосов, Н.П. Лавров, С.П. Наумов. — М.: Высш. шк., 1965. — 509 с.

11. Кузякин В.А. Охотничья таксация / В.А. Кузякин. — М.: Лесн. пром-сть, 1979. — 198 с.

12. Мартынов Е.Н. Охотничье дело. Охотоведение и охотничье хозяйство: учеб. пособие / Е.Н. Мартынов, А.В. Гороховников, В.В. Масайтис; под общ. ред. Е.Н. Мартынова. — СПб.: «Лань», 2011. — 448 с.
13. Машкин В.И. Методы изучения охотничьих и охраняемых животных в полевых условиях: Учебное пособие. 1-е изд. / В.И. Машкин — СПб.: Лань, 2013. — 432 с.
14. Мисливствознавство: Навч. посібник / [В.Д. Бондаренко, М.В. Делеган, К.А. Татаринов та ін.]; Відп. ред. В.Д. Бондаренко. — К.: НМК ВО, 1993. — 200 с.
15. Настанова з упорядкування мисливських угідь. — К.: Держкомлісгосп України, 2002. — 113 с.
16. Пахомов О.Є. Визначення складу тварин за їх слідами у виробничій та науковій практиці: Навч. посіб / О.Є. Пахомов, Ю.Л. Кульбачко — Д.: РВВ ДНУ, 2004. — 52 с.
17. Петриченко В.В. Типологія мисливських угідь: Навчальний посібник / В.В. Петриченко, Н.І. Лебедева, Я.М. Карташова. — Запоріжжя: ЗНУ, 2009. — 110 с.
18. Романов В.С. Охотоведение: учебник. / В.С. Романов, П.Г. Козло, В.И. Падайга — Мн.: Тесей, 2005. — 448 с.
19. Хоєцький П.Б. Мисливствознавство. / П.Б. Хоєцький — Львів: Сполом, 2006. — 112 с.
20. Хоєцький П.Б. Практикум з мисливствознавства. / П.Б. Хоєцький — Львів: Сполом, 2007. — 64 с.

Допоміжна

1. Булахов В.Л. Біологічне різноманіття України. Дніпропетровська область. Ссавці (Mammalia). / В.Л. Булахов, О.Є. Пахомов — Д.: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2006. — 356 с.
2. Зміна чисельності та антропогенне навантаження на оленячих і псових тварин в Україні / [В.І. Домніч, І.О. Смирнова, А.В. Домніч та ін.] // Науковий вісник НЛТУ України. — Львів. — 2010. — Вин. 20.5.— С. 8-19.
3. Ключев А.Г. Охотничье хозяйство: учебник. / А.Г. Ключев — Иркутск: Иркут. дом печати, 2003. — 512 с.
4. Козло П.Г. Научно-методические рекомендации «Отбор участков территорий и оценка степени благоприятности их экологических условий для создания новых популяций оленя благородного (*Cervus elaphus*) в Беларуси». / П.Г. Козло — Минск, 2007. — 48 с.
5. Козлов В.М. Типология охотничьих угодий с основами охотустройства: учебное пособие. / В.М. Козлов — Киров: ВятГСХА, 2012. — 235 с.
6. Козлов В.М. Оптимизация использования охотничьих ресурсов: Монография. / В.М. Козлов — Киров: Вятская ГСХА, 2010. — 197 с.

7. Кузнецов В.Г. Биотехнические мероприятия в охотничьем хозяйстве. / В.Г. Кузнецов — М.: Лесная пром-сть, 1974. — 22 с.
8. Леонтьев Д.Ф. Охотничьи угодья: Учебное пособие. / Д.Ф. Леонтьев — Санкт-Петербург: Лань, 2013. — 224 с.
9. Лось: популяционная биология и микроэволюция / [Ю.И. Рожков, А.В. Проняев, А.В. Давыдов и др.] — М.: Т-во научных изданий КМК. — 2009. — 520 с.
10. Малышев Д.В. Сборник нормативных материалов по охотничьему и рыболовному хозяйству. / Д.В. Малышев; под ред. Н.А. Коржа. — К.: Урожай, 1987. — 472 с.
11. Смірнова І.О. Вплив ступені трансформації на хижацтво вовка в різних регіонах України // Лісове та мисливське господарство: сучасний стан та перспективи розвитку: зб. статей. / І.О. Смірнова — Житомир. — 2007. — С. 289-291
12. Собанский Г.Г. Звери Алтая. Часть 1. Крупные хищники и копытные. / Г.Г. Собанский — Новосибирск-Москва: Т-во научных изданий КМК. — 2008. — 414 с.
13. Современные проблемы природопользования, охотоведения и звероводства //Мат-лы Междунар. научно-практ. конф., посвященной 80-летию ВНИИОЗ (28-31 мая 2002 г.) — Киров, 2002. — 672 с.
14. Современные проблемы природопользования, охотоведения и звероводства: //Мат-лы Междунар. науч.-практ. конф., посвящ. 90-летию ВНИИОЗ им. проф. Б.М. Житкова (22—25 мая 2012 г.) / ГНУ ВНИИОЗ им. проф. Б.М. Житкова Россельхозакадемии; под общ. ред. В.В. Ширяева. — Киров, 2012. — 669 с.
15. Сокур Т.І. Історичні зміни та використання фауни ссавців України. / Т.І. Сокур — К.: АН УРСР, 1961. — 84 с.
16. Степанова В.В. Экология благородного оленя Якутии. / В.В. Степанова, И.М. Охлопков — Новосибирск: Наука, 2009. — 136 с.
17. Русанов, Я.С. Как бонитировать угодья? / Я.С. Русанов // Охота и охотничье хозяйство. — М., 1963. — № 12.
18. Таврин В.Ф. Охотоведение. Биолого-экологические основы охотничьего хозяйства. / В.Ф. Таврин — М.: Леснацпромышленность, 1975. — 200 с.
19. Федосенко А.К. Марал (экология, поведение, хозяйственное значение). / А.К. Федосенко — Алма-Ата: Наука КазССР, 1980. — 200 с.
20. Флинт В.Е. Млекопитающие СССР. / В.Е. Флинт, В.М. Смирин, Ю.Д. Чугунов — М.: Мысль, 1970. — 437 с.
21. Харченко М.М. Охотоведение. / М.М. Харченко — М.: изд-во Московский государственный университет леса, 2002. — 372 с.

Електронні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> — Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського
2. <http://e-heritage.ru/> — Електронна бібліотека

3. <http://www.nbu.gov.ua/eb/ep.html> — Електронний фонд наукових публікацій
4. <http://elibrary.ru> — Наукова електронна бібліотека
5. <http://www.kmu.gov.ua> — Урядовий портал
6. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws> — Законодавство України
7. <http://www.ecoline.ru/books/> — Електронна екологічна бібліотека
8. <http://rybalka.zooclub.ru/index.php/> — Рыбакам и охотникам
9. <http://hunts.in.ua/index.html> — Охота и природа
10. <http://www.hunter.ru/> — Все об охоте
11. <http://predatory.ru/> — Справочник по хищным и копытным животным
12. <http://www.vupor.com/> — Всеукраинский портал охоты и рыбалки
13. <http://www.huntingukraine.com/> — Hunting Ukraine
14. <http://dklg.kmu.gov.ua> — Державне агентство лісових ресурсів України